

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

проф. В.Є. Єрмаченко

20 19 р.

ЛІДЕРСТВО В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність **011 Освітні, педагогічні науки**

Освітній рівень **третій (освітньо-науковий) PhD**

Освітня програма **Освітні, педагогічні науки**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Борова Т. А.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 2 від 02.09.2019 р.

Розробники:

Борова Тетяна Анатоліївна, д. пед. наук, професор кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни “Лідерство в освітній діяльності” для здобувачів ступеня філософії складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів третього рівня навчання, як-то: “Освітні, педагогічні науки (Науки про освіту)” третього рівня денної та заочної форм навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування професійної компетентності майбутнього керівника або викладача закладу вищої освіти щодо виконання професійних функцій в межах нової управлінської парадигми – лідерства, які володіють сучасними педагогічними технологіями та успішно їх реалізують у професійній діяльності, що пов’язана з саморозвитком і самоактуалізацією, а також направлена на розвиток інших і розкриття їх творчого потенціалу.

Контент навчальної дисципліни “Лідерство в освітній діяльності” для здобувачів ступеня філософії визначається понятійним міжпредметним зв’язком між курсами «Філософія науки», «Педагогічний дизайн», «Дизайн та проектування навчальної діяльності», «Тайм-менеджмент», «Комунікації в освітній діяльності».

Об’єктом дисципліни є набуття компетентності реалізовувати виконання професійних функцій в межах нової управлінської парадигми – лідерства, застосовувати технології інноваційної діяльності лідера в освіті.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи, технології лідерства в освітній діяльності та сучасні підходи до формування лідерів в управлінні освітою відповідно до освітніх стандартів.

Курс	2	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	Лекційні	20
	Практичні	20
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Дизайн та проектування освітньої діяльності, Комунікації в освітній діяльності, Тайм-менеджмент, Педагогічний дизайн	Сучасні методи і технології обробки інформації в освіті

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність до лідерських якостей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, започаткування та реалізацію проектів	розуміння сутності лідерства у вищій освіті, вміння застосовувати інструменти забезпечення якості вищої освіти; вміння раціонально планувати та організувати освітню діяльність з дисципліни із залученням сучасних освітніх технологій; вміння застосовувати механізми управління взаємодією у педагогічному спілкуванні
Здатність до генерування освітніх ідей та прояву ініціативи щодо впровадження та використання результатів наукового дослідження	вміння здійснювати аналіз стану освітньої діяльності з дисципліни; вміння організувати та проводити контроль та моніторинг знань і досягнень здобувачів; вміння формувати культуру якості запровадження освітньої діяльності

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лідерство в освіті

Тема 1. Основи лідерства. Лідерство як теорія управління.

Тема 2. Рольові функції і типологічні характеристики лідерства.

Тема 3. Форми і методи оцінки лідерів. Методи вивчення стилів лідерства.

Тема 4. Лідерські компетенції. Поняття про соціальну відповідальність лідера. Сучасна технологія підготовки лідера в освіті: поняття, особливості та детермінанти.

Змістовий модуль 2. Сучасні технології лідерства в освіті

Тема 5. Технологія створення команди на засадах лідерства. Створення команди: умови та основні методи роботи.

Тема 6. Технологія управління діяльністю команди. Управлінські рішення.

Тема 7. Коучинг як сучасна технологія лідерства в системі адаптивного управління персоналом.

Тема 8. Технологія управління конфліктами. Конфліктологічна компетенція лідера.

3. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти залік, – 60 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання самостійної роботи проводиться за такими критеріями:

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати:

- основні цілі та ідеї лідерства вищої освіти України;
- складові лідерства у вищій освіті;
- фактори, що визначають сучасний інституційний розвиток університету;
- релевантні інструменти для розвитку інституційного розвитку

університету;

- сутність ролі викладача-лідера щодо запровадження нових освітніх технологій у закладах вищої освіти;
- технології управління конфліктами;
- методики прийняття рішень та критерії оцінки якості та ефективності освітнього процесу у ЗВО.

уміти:

- назвати, аналізувати і застосовувати, основні концепції та моделі розвитку лідерства у вищій освіті;
- визначити теоретичні основи, виявляти практичні проблеми лідерства в управлінні вищою освітою;
- назвати, аналізувати і застосовувати міжнародні, європейські та національні документи з лідерства у вищій освіті;
- відтворити рольові функції і типологічні характеристики лідерства, визначати їх переваги та недоліки;
- застосовувати сучасні методи, технології підготовки лідера в освіті;
- використовувати технології створення команди на засадах лідерства;
- назвати та застосовувати технології управління конфліктами;
- розробляти та використовувати коучингово-моніторингові технології в професійній діяльності;
- демонструвати культуру академічної доброчесності, культуру якості освіти;
- ілюструвати методики професійного самовдосконалення науково-педагогічних працівників ЗВО як лідерів вищої освіти.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60 та максимумально можлива кількість балів – 100. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. 1. Розподіл балів за тижнями на семестр

Назви змістових модулів і тем	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольна робота	Захист ІНДЗ	Усього
Теми змістового модуля 1. Лідерство в освіті						
Тема 1. Основи лідерства. Лідерство як теорія управління	1 тиждень	2				2
	2 тиждень		3	2		5
Тема 2. Рольові функції і типологічні характеристики лідерства	3 тиждень	2				2
	4 тиждень		3	2		5
Тема 3. Форми і методи оцінки лідерів. Методи вивчення стилів лідерства	5 тиждень	2				2
	6 тиждень		3	2		5
Тема 4. Лідерські компетенції. Поняття про соціальну відповідальність лідера. Сучасна технологія підготовки лідера в освіті: поняття, особливості та детермінанти	7 тиждень	2	3			5
	8 тиждень			2	12	14
Теми змістового модуля 2. Сучасні технології лідерства в освіті						
Тема 5. Технологія створення команди на засадах лідерства. Створення команди: умови та основні методи роботи	9 тиждень	2				2
	10 тиждень		3	2		5
Тема 6. Технологія управління діяльністю команди. Управлінські рішення	11 тиждень	2				2
	12 тиждень		3	2		5
Тема 7. Коучинг як сучасна технологія лідерства в системі адаптивного управління персоналом	13 тиждень	2				2
	14 тиждень		3	2		5
Тема 8. Технологія управління конфліктами. Конфліктологічна компетенція лідера	15 тиждень	2		2	12	16
	16 тиждень		3			20
Залік						
Усього						
	16	24	16	24	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект / Т.А. Борова // Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект : монографія / Г.В. Єльнікова, Т.А. Борова, З.В. Рябова та ін. / За заг. і наук. ред. Г.В. Єльнікової. – Харків : Мачулін, 2017. С. 69 – 103. (24,2 ум. др. арк. / 3 ум. др. арк. власного внеску).
2. Борова Т.А. Педагогічний консалтинг: навч. посіб. / Т.А. Борова, З.В. Рябова, Г.Ю. Кравченко, О.О. Почуєва. – Луцьк: Терен, 2019. – 324 с.
3. Закон України Про вищу освіту. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/stru>
4. Напрями модернізації соціально-педагогічної системи підготовки фахівців в університеті: монографія./ Т.Ю. Андріяко, Т.А. Борова, Т.О. Дмитренко та ін.- Херсон: вид. «ПП Вишемирський В.С.», 2017. - 496 с.
5. Druguş D. (2014) Leadership in Higher Education / D. Druguş A. Landoy// Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series V: Economic Sciences • Vol. 7 (56) No. 2 - - Access: https://www.researchgate.net/publication/273175726_Leadership_in_Higher_Education
6. Eddy P. L. Emerging Definitions of Leadership in Higher Education / Pamela L. Eddy Kim E. VanDerLinden // College of William & Mary - Access: https://manajemenpendidikantinggi.net/images/Emerging_Definitions_of_Leadership_in_Higher_Education.pdf
7. Lumby J. (2012) What do we know about leadership in higher education? The Leadership Foundation for Higher Education's research: Review paper / Jacky Lumby - Published by the Leadership Foundation for Higher Education- Access: https://eprints.soton.ac.uk/388006/3/LFHE_review_paper_2012.pdf
8. Shared Leadership in Higher Education: Important Lessons from Research and Practice // Viewpoint: American Council on Education, Center for Policy, Research and Strategy - Access: <https://www.acenet.edu/Documents/Shared-Leadership-in-Higher-Education.pdf>

5.2. Додаткова

9. Викладання в університеті на засадах лідерства: навчальний посібник / О. Паламарчук. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с. - Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>
10. Луговий В. І. Формування ціннісної компетентності науково-педагогічних працівників – важлива умова їх успішної діяльності в сучасній вищій школі / В. І. Луговий. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>
11. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ : Педагогічна думка, 2016. — 448 с. — Бібліогр.: с. 21. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>
12. Розвиток найвищого університетського потенціалу в умовах глобалізації: монографія / О.М. Слюсаренко. – К.: Пріоритети, 2015. – 384 с. [Електронний ресурс] □ Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>

13. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.[Електронний ресурс] - Режим доступу:<http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>

5.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

14. Еразмус+ : Корисні посилання. – Інтернет ресурс: <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here/materiali-here.html>

15. Сайт ХНЕУ ім.С.Кузнеця – Інтернет ресурс: <https://www.hneu.edu.ua/>